

Leeswijzer legger en zones waterschapsverordening waterkeringen

Herziene leeswijzer omdat de waterschapsverordening geldig is vanaf 1 januari 2024.

Vastgesteld door het college van dijkgraaf en heemraden op 22 april 2025.

Toelichting

1. Inleiding

Algemene uitleg van termen

In deze leeswijzer leest u hoe Waterschap Rijn en IJssel met de legger en de waterschapsverordening zorgt voor veilige dijken en kaden langs de grote en regionale rivieren.

De legger is een set met kaarten van het beheergebied van het waterschap. Op deze kaarten staat waar onze dijken, kaden, sloten en beken liggen. In de legger staat niet alleen waar onze dijken liggen, maar ook hoe hoog en breed ze zijn en wie het onderhoud moet doen. Waterschap Rijn en IJssel heeft een legger voor watersystemen (beken en sloten) en een legger voor waterkeringen (dijken en kaden). We passen de kaarten regelmatig aan. We verwerken dan veranderingen in beleid, projecten en (bouw)activiteiten van zowel het waterschap als van anderen.

In de waterschapsverordening staan regels voor waterkeringen binnen het beheergebied van een waterschap. Zo staan er bijvoorbeeld regels in over het uitvoeren van verschillende soorten werkzaamheden in de buurt van de waterkering. Voorbeelden zijn regels over graven, aanleg en verwijderen van beplantingen, of het bouwen van huizen en gebouwen. Deze regels gelden voor iedereen. Soms is niet alleen de dijk zelf beschermd, maar ook een strook grond er langs. Ook de zones waar de regels gelden staan in de waterschapsverordening.

Waterschap Rijn en IJssel beheert verschillende soorten dijken en kaden, kortweg ook wel waterkeringen. Het waterschap beheert de volgende soorten waterkeringen:

- Primaire waterkeringen
Primaire waterkeringen beschermen het land tegen overstromingen vanuit de grote rivieren, de grote meren, of de kust. In ons gebied zijn dat de waterkeringen langs de Boven-Rijn, het Pannerdensch Kanaal, de Neder-Rijn en de IJssel en de zijtakken de Oude IJssel, het Twentekanaal en de Schipbeek.
- Regionale waterkeringen
Regionale waterkeringen beschermen tegen overstromingen vanuit de kleinere rivieren of kanalen. In ons gebied zijn dat waterkeringen langs de Eefsebeek, het Afleidingskanaal van de Berkel en het Kanaal van Hackfort. Daarnaast zijn er regionale waterkeringen die zorgen dat bij een doorbraak van een primaire kering sommige gebieden toch droog blijven. In ons gebied zijn dat de dijken van de oude Rijnstrangen. Ook de waterkering om Tuindorp is een regionale waterkering.
- Zomerkade
Een zomerkade, ook wel zomerdijk genoemd, is een lage dijk in de uiterwaard langs een rivier. Deze dijk houdt de rivier binnen zijn stroomprofiel bij lage waterstanden, zoals in de zomer. Bij hogere waterstanden kan de zomerkade overstromen, waarna de winterdijk het water tegenhoudt. De winterdijk is de primaire waterkering.

In deze paragraaf zijn de belangrijkste begrippen toegelicht. Achter in dit document is een uitgebreide lijst met begrippen opgenomen.

Doel en achtergrond van de legger en waterschapsverordening

De legger is een openbaar digitaal register met een publiekrechtelijke functie. De legger heeft de volgende doelen:

1. Het vastleggen van de minimale afmeting, constructie, vorm en richting van de waterkering en de daarin gelegen waterkerende kunstwerken. Een kunstwerk is bijvoorbeeld een gemaal of een duiker. De legger is hiermee een document, dat voor iedereen inzichtelijk maakt aan welke eisen de waterkering moet voldoen.
2. Het vastleggen wie de onderhoudsplichtigen zijn en wat de onderhoudsverplichtingen zijn van de waterkeringen en de daarin gelegen waterkerende kunstwerken. Het is belangrijk om vast te leggen wie er verantwoordelijk is voor de waterkering maar ook voor de waterkerende kunstwerken, omdat zonder goed functioneren van het kunstwerk de waterkering als geheel niet goed kan functioneren.

In de legger zijn de minimale afmetingen van de waterkeringen in een dwarsprofiel (dwarsdoorsnede) weergegeven. Op basis van dit dwarsprofiel bepaalt het waterschap de benodigde zones die nodig zijn om de waterkering te beschermen. Die zones heten bijvoorbeeld de 'kernzone', de 'beschermingszone', het 'profiel van vrije ruimte', of de 'buitenbeschermingszone'. Het waterschap streeft ernaar om de zones op maat te bepalen, zodat de te beschermen strook langs de waterkering niet te klein, maar ook niet te groot is. De zones en de regels die gelden zijn opgenomen in de waterschapsverordening. Een wijziging in de legger kan ook een wijziging van de waterschapsverordening betekenen.

Naast deze legger waterkeringen heeft het waterschap ook een legger voor watersystemen (beken en sloten). Als waterkeringen en watersystemen vlak bij elkaar liggen, kunnen de zones elkaar overlappen. In die gevallen zijn zowel de bepalingen voor waterkeringen als de bepalingen voor watersystemen van toepassing. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) geeft inzicht in alle geldende regels en hoe deze geïnterpreteerd worden als er overlap is.

Wettelijk kader

Het waterschap is wettelijk verplicht om een legger en een waterschapsverordening te maken en vast te stellen. Dat is vastgelegd in de Waterschapswet en de Omgevingswet in de volgende artikelen:

- Artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet bepaalt dat het algemeen bestuur van het waterschap een legger vaststelt waarin "onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen" worden aangewezen;
- Op grond van artikel 2.39 van de Omgevingswet is het waterschap verplicht in een legger te omschrijven waaraan de waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmetingen en constructie moeten voldoen.
- Artikel 2.5 van de Omgevingswet bepaalt dat het algemeen bestuur van het waterschap een waterschapsverordening vaststelt die de beschermende zones en regels bevat over de fysieke leefomgeving.

Opbouw van de legger

De legger bestaat uit:

1. Een overzichtskaart van het beheersgebied van het waterschap met daarop aangegeven de indeling van de leggerkaarten;
2. De leggerkaarten met daarop de ligging van de waterkeringen, kunstwerken, kernzone, profiel van vrij ruimte, beschermingszones en buitenbeschermingszones en locaties van leggerdwarsprofielen;
3. Informatie over de waterkeringen en kunstwerken;
4. Leggerdwarsprofielen, met de minimaal benodigde afmetingen en het profiel van vrije ruimte;
5. Deze leeswijzer.

Deze vijf onderdelen zijn digitaal vastgelegd in PDF-documenten.

De overzichtskaart geeft het gehele beheersgebied van het waterschap weer met hierop aangegeven de indeling van de leggerkaarten. Ter oriëntatie zijn tevens de namen van grotere kernen aangegeven. Met dit overzicht kan worden bepaald welke leggerkaart nodig is om de gegevens over een bepaalde waterkering in te zien.

Op de kaarten staan lijnen haaks op de waterkering, de zogenaamde vakgrenzen. De vakgrenzen geven de locatie van een representatief dwarsprofiel weer op die locatie (bv DR48_DP201_020). Het dwarsprofiel, dat tussen 2 vakgrenzen ligt, is representatief voor de opbouw van de dijk tussen de betreffende vakgrenzen.

De legger is ook te bekijken in een viewer. De viewer is te raadplegen via de internetpagina van het waterschap via www.wrij.nl.

2. Uitgangspunten voor de leggerdwarsprofielen

In dit hoofdstuk lichten we de belangrijkste uitgangspunten toe die we hanteren bij het opstellen van de leggerdwarsprofielen.

Nieuwe normering primaire waterkeringen

Per 1 januari 2017 geldt de nieuwe normering voor primaire waterkeringen. Vanaf 1 januari 2024 is deze normering op basis van de Omgevingswet vastgesteld als een zogenaamde omgevingswaarde. In het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl) is voor alle primaire keringen per dijktraject een normering opgenomen. In Bijlage II, onderdeel A van het Bkl, staan alle primaire waterkeringen en dijktrajecten op kaart weergegeven. De aanduiding op kaarten heeft als doel duidelijk te maken welke keringen primair zijn, waar deze keringen liggen en hoe zij ingedeeld zijn in dijktrajecten. Onderdeel B van Bijlage II geeft vervolgens per dijktraject de omgevingswaarde weer.

De nieuwe normering is gebaseerd op een overstromingsrisicobenadering. De bescherming van een gebied is daarmee afhankelijk van de kans dat een overstroming plaatsvindt en de gevolgen die daarbij horen. De waterkeringen zijn in deze legger in 2020 en 2021 voor het eerst gedeeltelijk doorgerekend volgens de nieuwe overstromingsrisicobenadering. Gedeeltelijk wil zeggen dat de keringen niet op hoogte opnieuw zijn doorgerekend, maar wel op sterkte. Dat is gedaan omdat op basis van de inzichten in die periode de keringen niet veel hoger hoeven te zijn, maar met name sterker moeten zijn.

In deze fase is bepaald welke ruimte aan de landzijde moet worden beschermd om de waterkeringen veilig te houden. Deze ruimte is in 2021 vastgelegd in de nieuwe bredere beschermingszone. Daarnaast is bepaald hoeveel ruimte we voor toekomstige dijkversterkingen nodig hebben volgens de overstromingsrisicobenadering. Deze ruimte is ook in 2021 vastgelegd in het nieuwe profiel van vrije ruimte. De aanpassing van het profiel van vrije ruimte heeft zowel in de situatie als in de leggerdwarsprofielen plaatsgevonden.

Normering regionale waterkeringen

Regionale waterkeringen kennen hun eigen norm. Deze norm is per regionale waterkering vastgelegd in de Omgevingsverordening Gelderland van de provincie Gelderland. Op basis van de norm stelt het waterschap de zones vast, en mogelijk ook leggerdwarsprofielen. Voor de regionale waterkeringen langs de Eefsebeek, het afleidingskanaal van de Berkel en kering om Tuindorp zijn zowel leggerdwarsprofielen als zones vastgesteld. Voor de regionale keringen langs het Kanaal van Hackfort is op dit moment alleen een zone vastgesteld. Hier is recent een toetsing uitgevoerd. Aankomend jaar worden ook voor deze kering leggerdwarsprofielen opgesteld. Voor de regionale keringen langs de Rijnstrangen hebben we alleen zones vastgesteld, omdat deze keringen geen getalsmatige norm hebben.

Zomerkades

Omdat er geen normgetal is vastgelegd zijn er voor zomerkades geen dwarsprofielen beschikbaar.

Kruinhoogte

De kruinhoogte van de primaire waterkering is momenteel gebaseerd op een te keren Maatgevende waterstand (hierna: MHW) behorende bij een maatgevende afvoer van 15.000 m³/s bij Lobith.

Voor de primaire keringen is de aanpassing op de nieuwe norm hierin nog niet meegenomen. Vanwege complexiteit is hier veel rekenwerk voor nodig. Het waterschap voert dit uit als de beoordeling is afgerond. De resultaten van de beoordeling maken het mogelijk om gericht de juiste benodigde kruinhoogte te bepalen. De komende jaren zal de legger hierop worden aangepast.

Voor regionale waterkeringen is de kruinhoogte gerelateerd aan de norm van de betreffende kering, en de daarbij behorende maatgevende waterstand. De maatgevende waterstand is voor iedere regionale waterkering afzonderlijk bepaald.

Kruinbreedte

Voor de kruinbreedte is uitgegaan van de aanwezige kruinbreedte, die meestal bestaat uit een 3 tot 5 m brede weg met aan weerszijden circa 1 m brede wegberm. Indien geen duidelijke bestaande kruinbreedte kan worden onderscheiden, is een standaardbreedte van 4 m aangehouden.

Taludhellingen

Bij de vaststelling van de taludhelling zijn vaste uitgangspunten genomen. Over het algemeen houdt dit in dat de taludhelling 1:3 bedraagt. Een uitzondering hierop vormen de hoge gronden en verholten waterkeringen en dijken waar in de dijkverbetering een afwijkende taludhelling is ontworpen en aangelegd.

Bermen

Waar in het leggerdwarsprofiel een berm vereist is om de stabiliteit van de waterkering te kunnen garanderen, is dit aangegeven.

Voorland en achterland

Voor de hoogteligging van het voor- en achterland is in het leggerdwarsprofiel meestal uitgegaan van de huidige gemiddelde hoogte. Glooiingen en andere hoogteverschillen kunnen mede in verband met de dikte van kleilagen van belang zijn voor de stabiliteit van de dijk en vormen daarom onderdeel van de waterkering.

Afwijkende profielen en waterkerende constructies

De waterkeringen in het gebied van waterschap Rijn en IJssel bestaan minimaal uit een kern van zand of klei met een afdeklaag van één meter op het buitentalud en een halve meter op het binnentalud. Voor deze standaardprofielen is deze opbouw niet verder uitgewerkt in de leggerdwarsprofielen die onderdeel uitmaken van deze legger. Profielen die van de standaard afwijken zijn wel zoveel mogelijk duidelijk uitgewerkt in de leggerdwarsprofielen.

3. Uitgangspunten voor de zoneringen

In dit hoofdstuk leggen we uit welke uitgangspunten we hanteren bij het opstellen van de diverse zoneringen in de waterschapsverordening, en waarom we dat doen.

Op en rond waterkeringen vinden diverse activiteiten en werkzaamheden plaats. Het is noodzakelijk om deze te toetsen op de invloed die zij kunnen hebben op de waterkering. Zo kan het waterschap de veiligheid van de keringen waarborgen. De instrumenten die we hiervoor gebruiken zijn het verlenen van watervergunningen, toezicht en handhaving. Dit doen we op basis van de waterschapsverordening. Daar staan de zones in waar de regels gelden, en ook de regels die van toepassing zijn. Waterschap Rijn en IJssel heeft de zoneringen zoveel mogelijk op maat bepaald. Op deze manier beschermen we wat nodig is en leggen we geen onnodige bescherming op gronden langs de waterkeringen.

Het principe van de verschillende zoneringen staan weergegeven in figuur 3. In figuur 1 en figuur 2 zijn de principes en benamingen in een dwarsprofiel weergegeven. De buitenbeschermingszones bestaan uit de buitenbeschermingszone 1 en buitenbeschermingszone 2.

Kernzone

De kernzone omvat het fysieke profiel van de waterkering zelf, inclusief een onderhoudsstrook.

Binnendijs en buitendijs

De ligging van de kernzonegrens is alleen afhankelijk van de plaats van de binnen- en buitenteen van het leggerdwarsprofiel (meestal een theoretische teen). De grens wordt op vier meter uit de theoretische teen gelegd, omdat ruimte nodig is voor het onderhoud van de waterkering.

Beschermingszone

De beschermingszone is de grond aan weerszijden van de kernzone van een waterkering die bijdraagt aan de stabiliteit van de waterkeringen.

Binnendijs en buitendijs

De grens van de beschermingszone wordt bepaald door de invloedslijnen van stabiliteit en piping, zoals bepaald bij de huidige hoogte van het maaiveld. Deze invloedslijnen moeten altijd binnen de zone liggen. De afstand tussen de buitenkruinlijn en beschermingszonegrens wordt over zo groot mogelijke dijk lengtes constant gehouden.

De beschermingszone loopt aansluitend op de in de situatie afgebeelde zone door beneden het vlak met een helling van één op vijf dalend uit de richting van de waterkering. Deze lijn eindigt bij de buitenste grens van de buitenbeschermingszone.

Het voor- en achterland vallen deels binnen de beschermingszones. De juridische beperkingen die de beschermingszones met zich meebrengen, voorkomen ongewenste aantasting van het voor- en achterland.

Buitendijs

De beschermingszone buitendijs heeft een minimale afstand van 5 m uit de kernzone van de dijk. Deze afstand wordt aangehouden i.v.m. onder meer onzekerheid in grondonderzoek en de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen die piping tegengaan, waardoor het belangrijk is een minimaal voorland te beschermen.

Binnendijs

De beschermingszone binnendijs ligt op een minimale afstand van 5 m uit de kernzone. Deze afstand wordt aangehouden in verband met onder meer onzekerheid in grondonderzoek en de directe invloed van de aanwezigheid van deze zone voor stabiliteit, waardoor het belangrijk is een minimaal achterland te beschermen.

Buitenbeschermingszones

Het voor- en achterland vallen binnen de buitenbeschermingszones, onderverdeeld in de buitenbeschermingszone 1 en buitenbeschermingszone 2. De juridische beperkingen, die gelden binnen de beschermings- en buitenbeschermingszones, voorkomen ongewenste aantasting van het voor- en achterland. Voor het verkrijgen van een watervergunning voor het permanent afgraven van het maaiveld in het voor- of achterland is nader onderzoek nodig.

Buitenbeschermingszone 1

De buitenbeschermingszone 1 sluit aan op de beschermingszone. Zowel binnen- als buitendijs wordt de grens van de buitenbeschermingszone 1 op een afstand van 100 meter uit de theoretische binnen- en buitenteen van de dijk gelegd. De buitenbeschermingszone 1 is bedoeld om de waterkering te beschermen tegen ongewenste permanente afgravingen of ontgroningen door explosie van installaties of leidingen.

Buitenbeschermingszone 2:

De buitenbeschermingszone 2 sluit aan op de buitenbeschermingszone 1. Zowel binnen- als buitendijs wordt de grens van de buitenbeschermingszone 2 op een afstand van 250 meter uit de theoretische binnen- en buitenteen van de dijk gelegd. De buitenbeschermingszone 2 is bedoeld om de waterkering te beschermen tegen ongewenste effecten van windmolens op de waterkering.

Profiel van vrije ruimte

Ook het profiel van vrije ruimte is als begrenzendende lijn in de leggerdwarsprofielen en als zone in de verordening opgenomen.

Het profiel van vrije ruimte reserveert ruimte voor dijkverbeteringen in de toekomst en ligt bij groene dijken volledig binnendijs.

Groene dijken

Het profiel van vrije ruimte ontstaat door het huidige buitentalud door te trekken onder een helling van 1:3 tot 1 m (primaire waterkeringen) of 0,5 m (regionale waterkering) boven de kruin van het leggerdwarsprofiel.

Voor de kruinbreedte wordt de huidige breedte gehanteerd, meestal gebaseerd op de huidige gebruiksfunctie. Het binnentalud ontstaat door een lijn met een helling van 1:3 vanaf de binnenkruinlijn van het profiel van vrije ruimte door te zetten tot het maaiveld. De hoogte van het toekomstige maaiveld is afhankelijk van een eventueel benodigde berm. Deze berm wordt berekend, uitgaande van het MHW dat hoort bij het profiel van vrije ruimte.

Het profiel van vrije ruimte loopt aansluitend op de in de leggerdwarsprofielen afgebeelde lijn door beneden het vlak met een helling van één op vijf dalend uit de richting van de waterkering.

Constructies

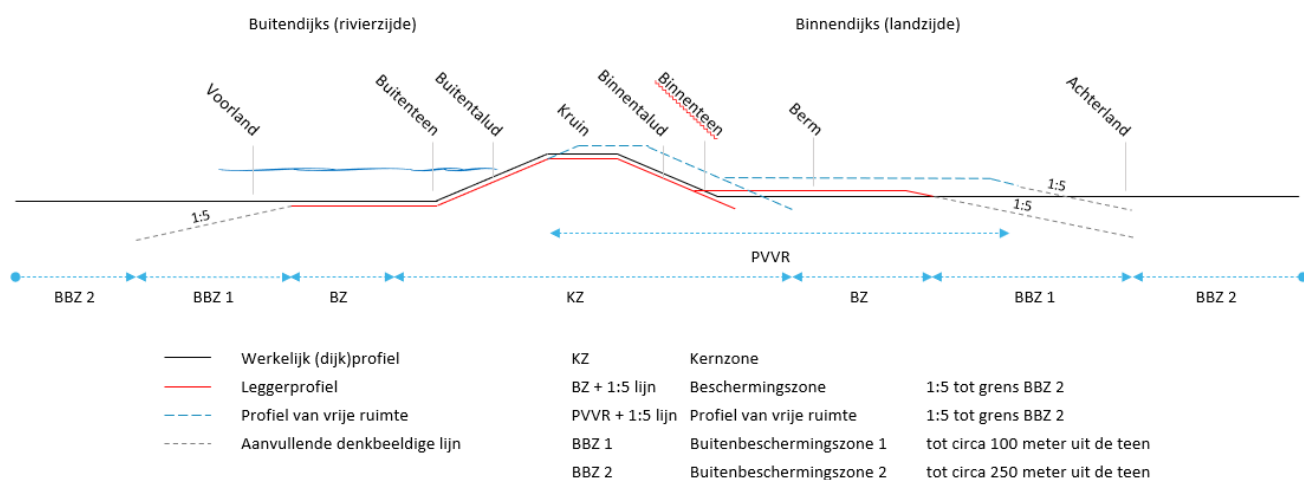
Daar waar waterkerende constructies, zoals damwanden en kademuren aanwezig zijn, is bij dijkverbetering altijd sprake van maatwerk. Er wordt dus geen berekend profiel van vrije

ruimte aangehouden zoals bij de groene dijken, maar alleen een strook van 5 m breedte aan weerskanten van de referentielijn. Dit is een praktische maat, die nodig is voor een werkstrook voor transport langs de waterkering tijdens toekomstige versterkingen. Daarnaast wordt ruimte gereserveerd voor het aanbrengen van verankering van waterkerende constructies. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de waterkerende constructie met één meter wordt verhoogd. Het profiel van vrije ruimte loopt aansluitend op de in de leggerdwarsprofielen afgebeelde lijn door beneden het vlak met een helling van één op één dalend uit de richting van de waterkering.

De aansluitende hellende lijn eindigt bij de buitenste grens van de buitenbeschermingszone.

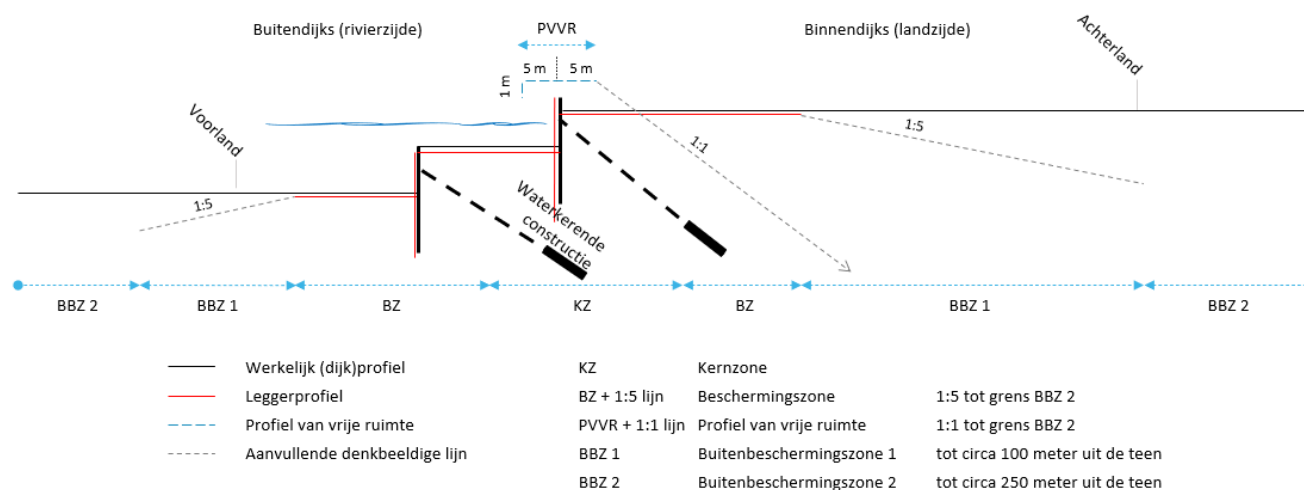
4. Principe profielen met benamingen en zoneringen

Groene dijken

Figuur 1. Waterkering met zoneringen en profiel van vrije ruimte

Constructies

Figuur 2. Waterkerende constructie met zoneringen en profiel van vrije ruimte

5. Toelichting op situatietekeningen

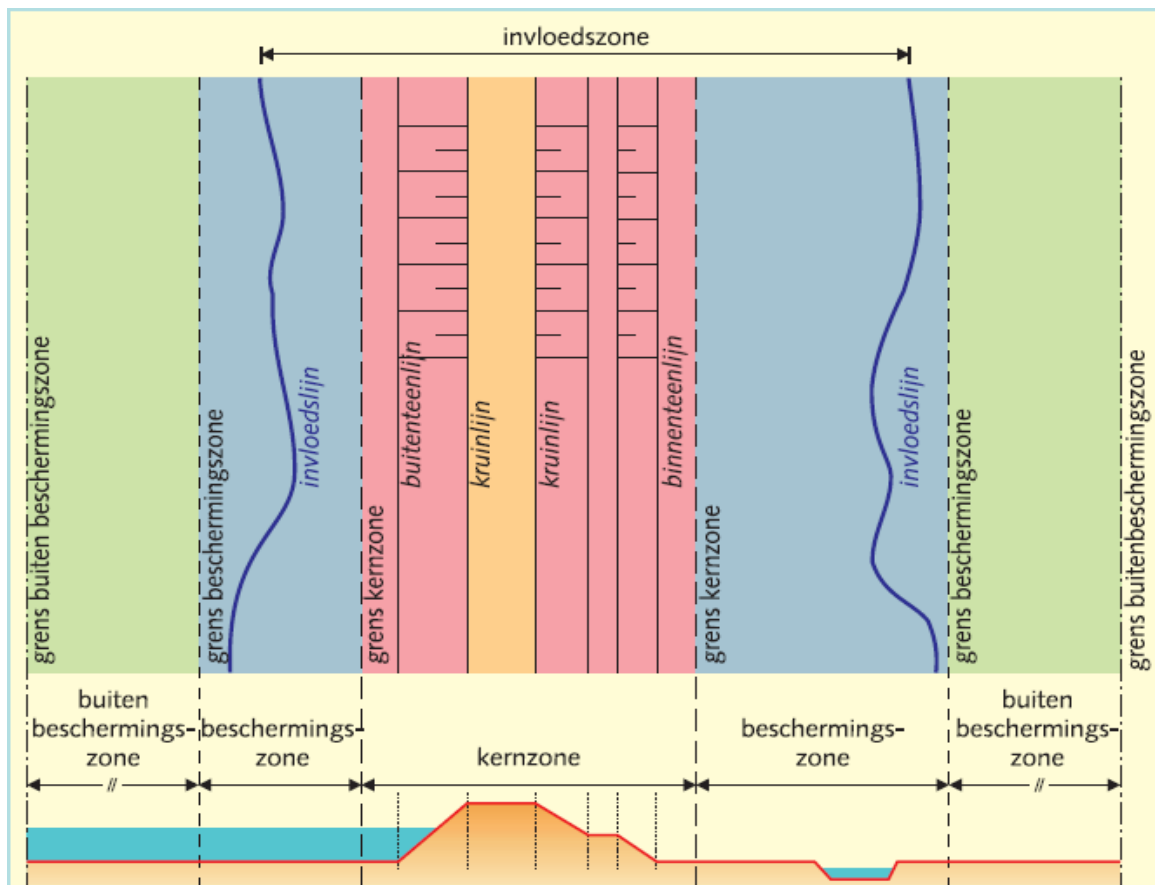
Leggerdwarsprofielen gelden voor een leggersvak

Op de situatietekeningen staan lijnen aangegeven, die haaks op de waterkering staan. Deze lijnen geven de locatie van de leggerdwarsprofielen weer. Het leggerdwarsprofiel is uitgewerkt voor deze betreffende locatie.

Iedere meter waterkering is uniek. Het gaat te ver om voor iedere meter waterkering een opbouw vast te leggen. Daarom is een schematisering gemaakt van de werkelijkheid. Bij deze schematisering is de waterkering opgedeeld in fictieve vakken. Per vak is een leggerdwarsprofiel uitgewerkt. Dit leggerdwarsprofiel is representatief voor het vak waarin hij ligt. Eventuele constructies die in het vak aanwezig zijn en van belang zijn voor het waterkerende vermogen van de waterkering, zijn in het leggerdwarsprofiel aangegeven.

De verschillende zoneringen op een situatietekening

De eerder beschreven zoneringen zijn in de situatie zo geprojecteerd, dat de invloedslijnen altijd binnen de zoneringen liggen. De gegevens met betrekking tot de zoneringen zijn gevisualiseerd volgens de weergave in figuur 3.

Figuur 3. Zoneringen rond waterkeringen (bron: Voorschrift Toetsen op Veiligheid)

Begrippenlijst

Achterland	Het gebied aansluitend aan de landzijde van de waterkering.
Beheer	Geheel van activiteiten dat noodzakelijk is om te waarborgen dat de functies van de waterkering blijven voldoen aan de daarvoor vastgestelde eisen en normen.
Beheerder	Overheid waarbij de (primaire) waterkering in beheer is.
Beheergebied	In de waterschapsverordening gespecificeerd areaal, dat als waterkering wordt aangemerkt en door de waterkering beheerder wordt beheerd.
Bekleding	Afdekking van de kern van een dijk ter bescherming tegen golfaanvallen en langsstromend water. De taludbekleding bestaat uit een erosiebestendige toplaag, inclusief de onderliggende vlijlaag, filterlaag, kleilaag en/of geotextiel. Ook wel 'taludbekleding' genoemd.
Berm	Extra verbreding aan de binnendijkse zijde van de dijk om het dijklichaam extra steun te bieden en/of om zandmeevoerende wellen te voorkomen.
Beschermingsniveau	Mate waarin een dijk het achterliggende gebied moet kunnen beschermen, aangeduid met een wettelijk bepaalde norm.
Beschermingszone	De zone grenzend aan weerszijden van de kernzone, welke nodig is voor de stabiliteit van de waterkering.
Binnendijks	Aan de kant van het land of het binnenwater.
Binnenkruinlijn	Lijn die de overgang markeert tussen de kruin en het binnentalud.
Binnentalud	Hellend vlak van het dijklichaam aan de binnendijkse zijde van de dijk.
Binnenteen	Onderrand van het dijklichaam aan de binnendijkse zijde van de dijk (de overgang van dijk naar maaiveld).
Buitenbeschermingszone 1	De zone grenzend aan weerszijden van de beschermingszone.
Buitenbeschermingszone 2	De zone grenzend aan weerszijden van de buitenbeschermingszone 1.
Buitendijks	Aan de kant van het te keren (buiten)water.
Buitenkruinlijn	Lijn die de overgang markeert tussen de kruin en het buitentalud, waarlangs de toetsing of beoordeling op hoogte plaatsvindt.

Buitentalud	Hellend vlak van het dijklichaam aan de buitendijkse zijde.
Buitenteen	Onderrand van het dijklichaam aan de buitendijkse zijde van de dijk (de overgang van dijk naar maaiveld en/of voorland).
Buitenwater	Oppervlaktewater waarvan de waterstand direct onder invloed staat van hoge afvoeren van de grote rivieren.
(Waterkerende) Constructie	Constructie om, in combinatie met een grondlichaam (dijk) of in plaats van een grondlichaam, water te keren, zoals damwanden, kistdammen, keermuren en kwelschermen.
Coupure	Onderbreking in de waterkering voor de doorvoer van een (water)weg of spoorweg die bij hoge waterstanden kan worden gesloten met behulp van afsluitmiddelen.
Dijk	Waterkerend grondlichaam.
Dijkpaal	Referentiepunten op de dijk, voorzien van nummers. Ze komen overeen met de dijkpalen in de legger.
Dijkkring	Gebied dat door een stelsel van waterkeringen of hoge gronden moet zijn beveiligd tegen overstroming bij hoog oppervlaktewater van één van de grote rivieren.
Dijktraject	Een dijktraject is een gedeelte van een primaire waterkering dat afzonderlijk is genormeerd.
Dijkvak	Deel van een waterkering met min of meer gelijke sterkte-eigenschappen en belasting.
Filter	Tussenlaag in de taludbekleding die uitspoeling van fijnkorrelig materiaal uit de ondergrond door de bovenliggende laag van de bekleding voorkomt.
Hoge gronden	Natuurlijk aanwezige hooggelegen delen in het landschap die niet worden bedreigd door een hoge rivierwaterstand. Hoge gronden worden doorgaans beschouwd als een fysisch-geografisch gegeven die zo hoog zijn dat de bijdrage aan de overstromingskans verwaarloosbaar klein is.
Intredepunt	(Theoretisch) punt waar het buitenwater tot het watervoerende pakket toetreedt, als gevolg van het verval over de waterkering.
Invloedslijn	Begrenzing van de invloedszone voor piping en stabiliteit.
Invloedszone	Tot de waterkering behorende gronden, die daadwerkelijk bijdragen aan het waarborgen van de stabiliteit, zowel aan de binnen als aan de buitenzijde van de waterkering.
Kadastrale eigenaar	De eigenaar die volgens het Kadaster eigenaar van een kadastraal perceel is.

Kadastrale ondergrond	De kadastrale ondergrond geeft de eigendomsligging van percelen aan met kadastrale gemeente, sectie en perceel-nummer. De gegevens met betrekking tot de ondergrond worden geleverd door het Kadaster.
Kernzone	Waterstaatswerk inclusief onderhoudsstrook.
Kruin	Bovenzijde van de waterkering, veelal voorzien van een inspectieweg.
Legger	Legger bedoeld in artikel 2.39 Omgevingswet en/of in artikel 78, tweede lid van de Waterschapswet; document waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moet voldoen, en waarin onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen.
Leggerdwarsprofiel	Dwarsdoorsnede van de waterkering waarin het minimale profiel met eventueel waterkerende constructies is aangegeven. De locatie van de leggerdwarsprofielen is aangegeven in de situatietekening. Het bijbehorende nummer komt overeen met het nummer van het dwarsprofiel. Het leggerdwarsprofiel is representatief voor het dijkvak dat tussen twee dijkvakgrenzen ligt.
MHW	Maatgevend Hoogwater. De hoogte van de waterstand die minimaal moet kunnen worden gekeerd.
MKH	Maatgevende Kruinhoogte, bestaande uit het MHW, vermeerderd met de waakhoogte.
Overschrijdings-frequentie	Statistisch bepaalde waarde die het gemiddeld aantal keren aanduidt dat in een bepaalde tijd een verschijnsel een zekere waarde bereikt of overschrijdt.
Piping	Verschijnsel dat onder een waterkering een holle pijpvormige ruimte ontstaat doordat het erosieproces van een zandmeevoerende wel niet stopt.
Primaire waterkering	Primaire waterkeringen die ons land beschermen tegen buitenwater uit de Noordzee, de Waddenzee, de grote rivieren en het IJssel- en Markermeer. Een primaire kering behoort tot een dijkkring of is vóór een dijkkring gelegen.
Profiel van vrije ruimte	Vrij te houden ruimte voor het blijvend kunnen realiseren van de waterkerende functie van een kering, ook in de toekomst.
Regionale waterkering	Een per provinciale verordening als zodanig aangewezen waterkering die bescherming biedt tegen overstroming.
Schaardijk	Rivierdijk die onmiddellijk aan het zomerbed van de rivier grenst.
Schotbalken	Houten of metalen balken, die worden gebruikt om coupures te kunnen sluiten.

Talud	Hellend vlak van het dijklichaam.
Taludbekleding	Afdekking van de kern van een dijk ter bescherming tegen golfaanvallen en langsstromend water. De taludbekleding bestaat uit een erosiebestendige toplaag, inclusief de onderliggende vlijlaag, filterlaag, kleilaag en/of geotextiel.
Toetspeil	Waterstand, die wordt gebruikt voor het beoordelen van de toestand van de waterkeringen.
Vakgrens	Theoretische begrenzing aan weerszijden van een dijkvak.
Verholen waterkering	Waterkering, niet zijnde hoge grond, die vaak zo breed is dat deze niet direct herkenbaar is als dijklichaam.
Voorland	Het gebied aansluitend aan de buitenzijde van de waterkering. Dit gebied wordt ook wel vooroever genoemd. Ook een diepe steile stroomgeul bij een schaadijk valt onder de definitie van voorland. Het voorland kan zowel onder als boven water liggen, en zelfs boven Toetspeil.
Waterkerend Kunstwerk	Constructie die onderdeel uitmaakt van een waterkering of de waterkering vervangt, maar is aangelegd ten behoeve van een andere functie, die de waterkering kruist (bv. sluis,emaal).
Waterkering	Waterkering: kunstmatige hoogte, (gedeelten van) natuurlijke hoogten of hoge gronden met kunstwerken die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben.
Waterschapsverordening	Waterschapsverordening bedoeld in artikel 2.5 Omgevingswet; een door het algemeen bestuur van het waterschap vastgestelde verordening waarin regels over de fysieke leefomgeving zijn opgenomen.
Zomerbed	Deel van de rivier waar bij normale en lagere waterstanden de rivierafvoer plaatsvindt.
Zomerkade	Kade gelegen tussen een rivier en een regionale kering die het buitendijkse gebied behoeden tegen al te frequent onderlopen vanuit de rivier.
Zonering	Zonering bedoeld in de Waterschapsverordening Waterschap Rijn en IJssel. In de Waterschapsverordening zijn beperkingengebieden gedefinieerd. Voor de waterkeringen is het beperkingengebied onderverdeeld in de kernzone, beschermingszone, buitenbeschermingszone 1, buitenbeschermingszone 2 en het profiel van vrije ruimte.